

Marts 2024

Godt grundlag for fremtidens almen praksis - der uddannes flere almenmedicinere end nogensinde før

I 2023 startede 280 læger på speciallægeuddannelsen i almen medicin. Det er det næsthøjeste antal nogensinde, og det bidrager til at realisere målet om, at antallet af praktiserende læger frem mod 2035 stiger fra i dag ca. 3.500 til ca. 5.000.

Resumé

Aldrig før har så mange været på vej til at blive speciallæge i almen medicin

- 1.220 læger er i gang med et hoveduddannelsesforløb i almen medicin – det er det højeste antal nogensinde
- 280 er startet på et hoveduddannelsesforløb i almen medicin i 2023. Og 459 er startet på introduktionsstilling i almen medicin i 2023. Begge dele er det næsthøjeste antal nogensinde.
- I 2024 udklækkes den første store årgang speciallæger i almen medicin, efter antallet af pladser på specialet i 2019 blev opprioriteret.
- De store årgange af speciallæger i almen medicin, der i de kommende år kommer ud, giver mulighed for at øge antallet af praktiserende læger med ca. 80 om året.

Andelen af besatte stillinger inden for speciallægeuddannelsen er stabil

- 80 pct. af hoveduddannelsesstillingerne i almen medicin blev besat i 2023, hvilket svarer til gennemsnittet for de seneste 10 år. I samme periode er antallet af udbudte stillinger steget fra 250 til 350.
- I Region Midtjylland og Region Hovedstaden blev samtlige hoveduddannelsesstillinger i almen medicin besat.
- I Region Sjælland er der sket næsten en fordobling i antallet af besatte hoveduddannelsesstillinger i forhold til 2022. Også i Region Nordjylland er besættelsesgraden steget, mens den i Region Syddanmark er faldet en anelse.

Kontaktoplysninger

Josephine Haumann
Sundhedsøkonom
jha.plo@dadl.dk
Tlf. +45 3544 8334

Jonas Heltberg
Chef for kommunikation,
politik og analyse
joh.plo@dadl.dk
Tlf. +45 2962 4080

Baggrund

Skulle patienter i hele landet have let og lige adgang til praktiserende læger, så skulle der være ca. 300¹ flere praktiserende læger end de knap 3.500, vi har i dag.

Det betyder, at det frie lægevalg i praksis ikke eksisterer i flere dele af landet. 6 ud af 10 klinikker er lukket for nye patienter, mens 7 ud af 10 er lukket i Region Nordjylland og Region Sjælland.ⁱ Det betyder også, at der aldrig før har været så mange patienter, som er tilknyttet klinikker uden en fast ejerlæge.ⁱⁱ Det har konsekvenser for kvaliteten, bl.a. fordi kontinuiteten mellem patient og læge kommer under pres.ⁱⁱⁱ

Behovet bliver kun større i fremtiden. Ældre over 80 år vokser med 160.000 (52 pct.) frem mod 2035.^{iv} Samtidig vil antallet af patienter, der lever med kroniske lidelser og har behov for oftere at ses hos lægen, vokse markant.^v Og almen praksis skal stå i spidsen for den omstilling til det nære sundhedsvæsen, som også Sundhedsstrukturkommissionen anser for helt nødvendig for at sikre bæredygtigt sundhedsvæsen. Sundhedsstyrelsen vurderer, at udnyttes potentialet for omstillingen, vil det medføre en aktivitetsstigning på 30-40 pct. i det primære sundhedsvæsen.^{vi}

En forudsætning for, at dette kan lykkes, er en kapacitetsudvikling i almen praksis. Med sundhedsreformen fra 2022 er det besluttet at opprioritere almen praksis, så der frem mod 2035 bliver 5.000 praktiserende læger, en stigning på 43 pct.^{vii}

For at blive praktiserende læge skal man være speciallæge i almen medicin. Dette kræver gennemførelse af introduktionsstillingen i almen medicin og hoveduddannelsesstillingen i almen medicin. Introduktionsstillingen varer 6-12 måneder, og hoveduddannelsesstillingen varer 4,5 år.

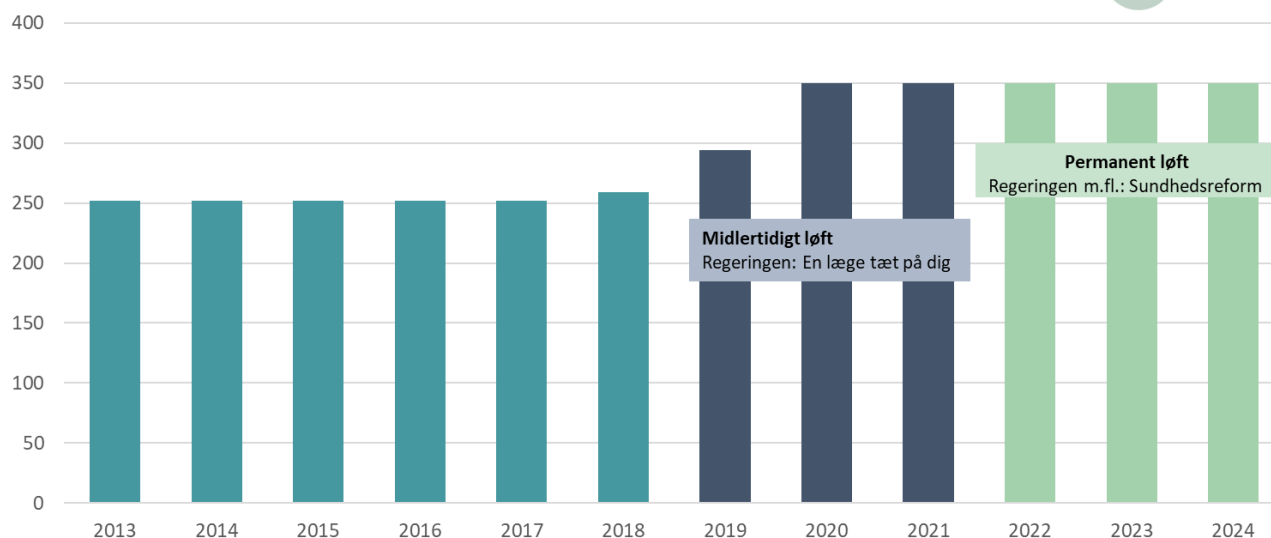
Aldrig før har så mange læger været på vej til at blive praktiserende læger

Siden 2018 har skiftende regeringer haft fokus på at uddanne flere speciallæger i almen medicin. I 2018 kom den daværende regering med udspillet *En læge tæt på dig*, hvilket bl.a. medførte et midlertidigt løft i antallet af uddannelsespladser.^{viii} Sidenhen kom den brede aftale i 2022 om en sundhedsreform, som forudsatte 6.500 speciallæger i almen medicin i 2035.^{ix} Dette medførte et permanent løft i antallet uddannelsesstillinger i almen medicin.

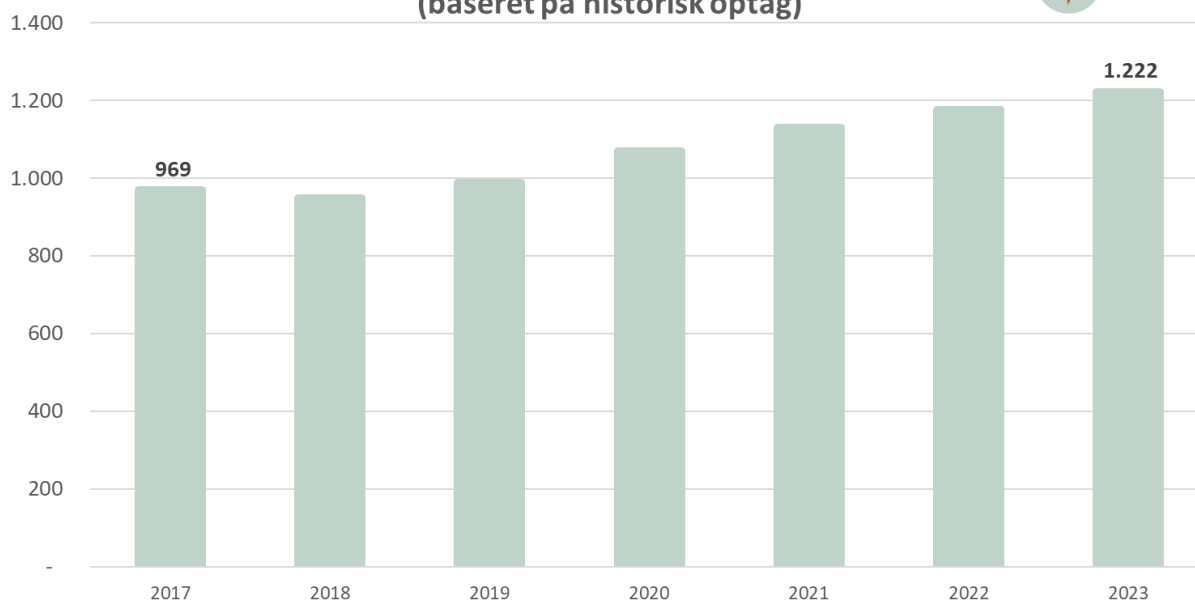
¹ Egne beregninger på baggrund af behandlingsbehov

Dimensionerede hoveduddannelsesstillinger

Som det ses af figuren, var det fra 2019, man første gang øgede dimensioneringen af pladser på speciallægeuddannelsen i almen medicin. Da hoveduddannelsen varer 4,5 år, begynder vi først nu at høste frugten af opprioriteringen. Med de omkring 250 nyuddannede speciallæger i almen medicin i 2024 vil det være det højeste antal i et år nogensinde. Og dette billede vil fortsætte de kommende i år. Med optaget på hoveduddannelsen i 2023 har vi aldrig tidligere haft så mange læger, som er ved at uddanne sig til speciallæge i almen medicin.

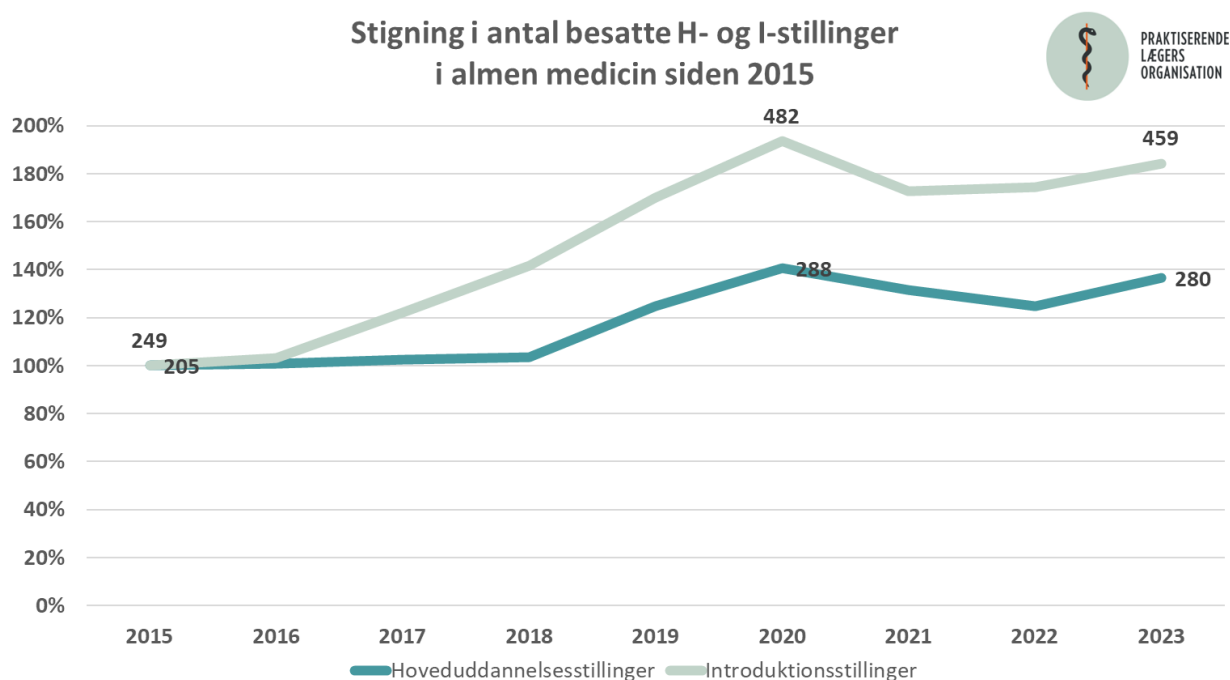
Igangværende HU-forløb i almen medicin (baseret på historisk optag)

Uddannelsesoptaget i 2023 er næsthøjeste nogensinde

Uddannelsesoptaget på speciallægeuddannelsen i almen medicin er i 2023 det næsthøjeste nogensinde. Det gælder både for de 280 besatte hoveduddannelsesstillinger og de 459 besatte introduktionsstillinger. Der oprettes hvert år halvanden til to gange så mange introduktionsstillinger, som der oprettes hoveduddannelsesstillinger i almen medicin.^x Dette gøres, fordi flere læger skal have mulighed for at stifte bekendtskab med specialerne, inden de opstarter deres hoveduddannelse.

Siden 2015 er der sket en stigning i antallet af besatte hoveduddannelsesstillinger på 75, svarende til 37 pct. flere. For introduktionsstillinger er stigningen endnu højere, med 84 pct. flere besatte.

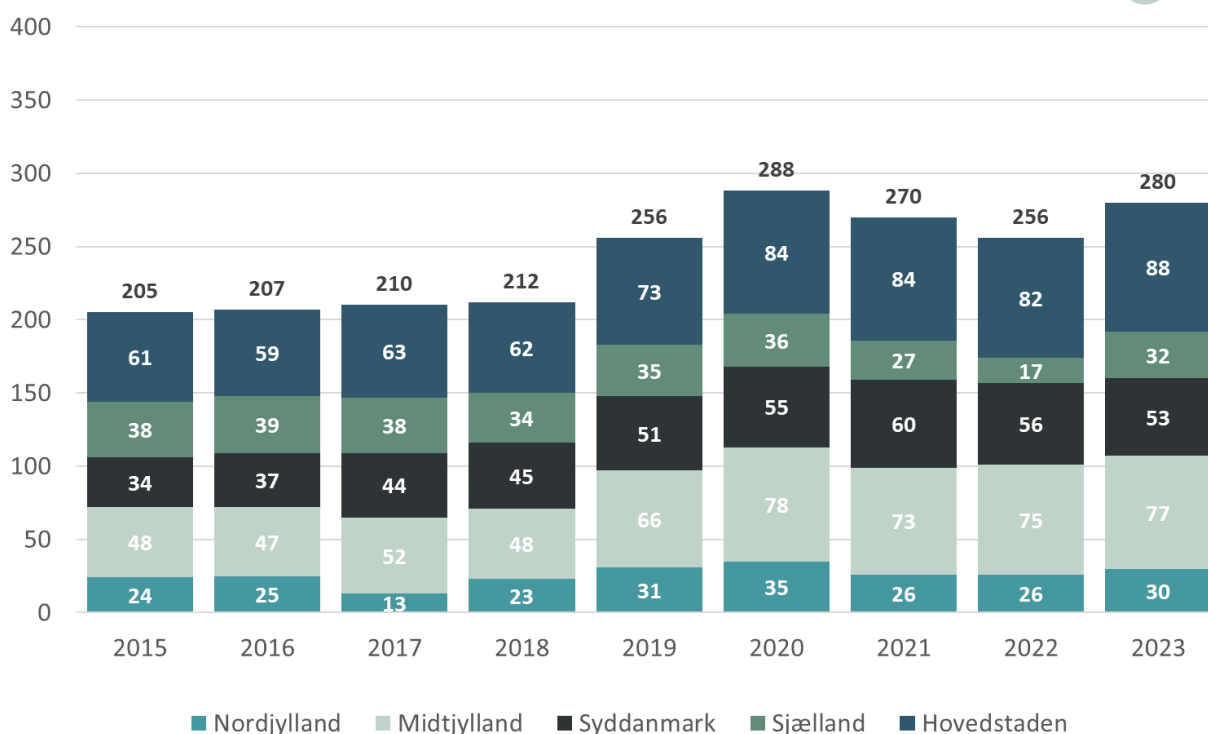
Uddannelsesforløb er individuelt tilrettelagt helt lokalt med individuelle forløb spredt ud over praksis i hele landet. Derfor er det også forventeligt, at alle hoveduddannelsesforløb ikke bliver besat. I 2023 blev 80 pct. af hoveduddannelsesstillinger i almen medicin besat. Dette svarer til det gennemsnitlige niveau for de seneste 10 år. Det viser, at man kan fastholde en uændret besættelsesgrad, selv om man hæver antallet af uddannelsesstillinger, og dermed få uddannet markant flere almenmedicinere. Forklaringen er bl.a., at flere udbudte uddannelsesstillinger giver flere valgmuligheder for et uddannelsesforløb i lige netop det lokalgeografiske område, den enkelte læge ønsker.

Regional variation

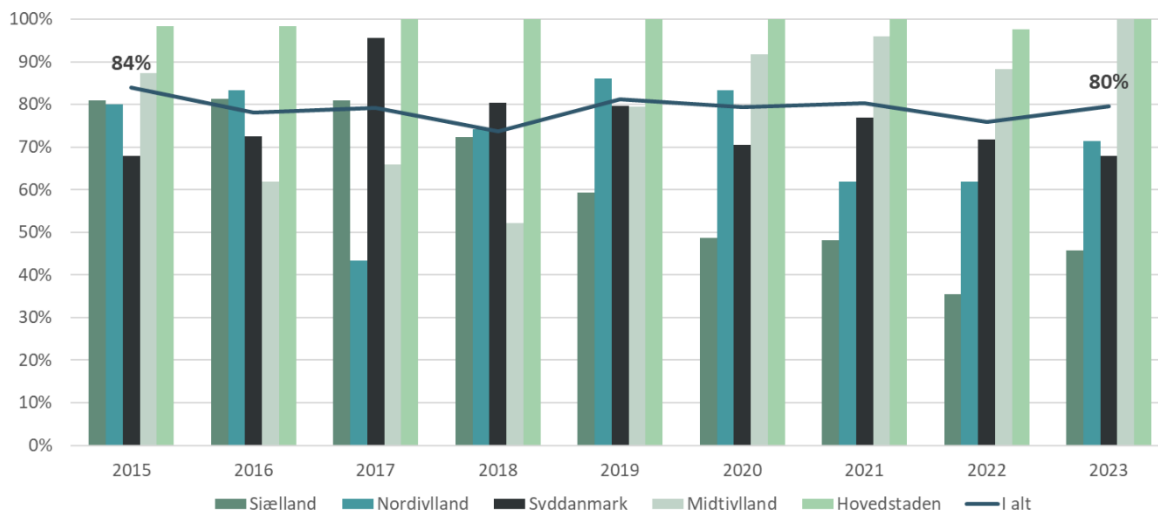
Antallet af opslåede og besatte uddannelsesforløb varierer regionerne imellem. Særligt Region Sjælland har de senere år været udfordret. Efter at der blot var 17 opslåede hoveduddannelsesstillinger i Region Sjælland, som blev besat i 2022, så er antallet nu næsten fordoblet med i alt 32 besatte stillinger i 2023. Det skyldes, at der både er blevet opslået flere hoveduddannelsesstillinger, og at der en højere besættelsesgrad.

Både i Region Hovedstaden og Region Midtjylland er alle hoveduddannelsesstillinger blevet besat. På trods af, at flere stillinger er blevet besat i Region Sjælland i forhold til 2022, er der fortsat udfordringer med besættelsesgraden, som er på 46 pct. i 2023 og dermed klart den laveste af de fem regioner.

Besatte hoveduddannelsesstillinger - regionalt

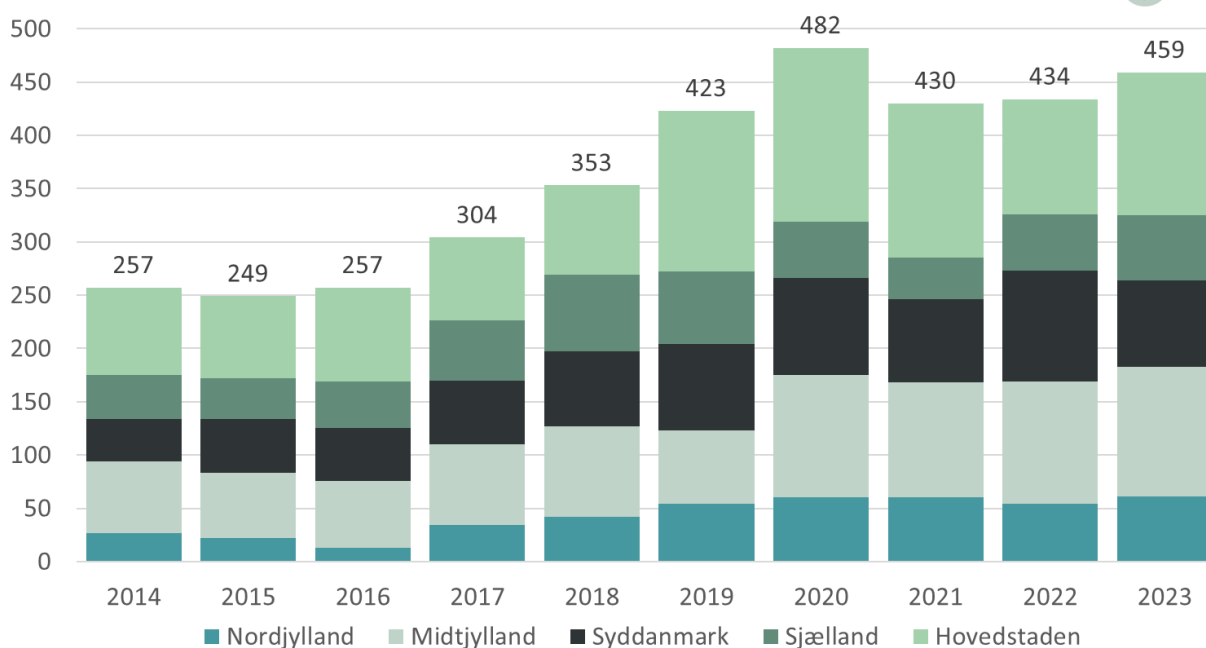

Andel besatte hoveduddannelsesstillinger

Med 459 besatte introduktionsstillinger i 2023 er niveauet fortsat højt, hvilket det har været siden opprioriteringen af uddannelsespladserne i 2018/2019. Antal besatte pladser og besættelsesgraden er desuden steget i alle regioner på nær Region Syddanmark fra 2022 til 2023. Det højere antal besatte introduktionsstillinger i fire ud af fem regioner danner altså et godt grundlag for det kommende års rekruttering til uddannelsen af praktiserende læger.

Besatte introduktionsstillinger - regionalt

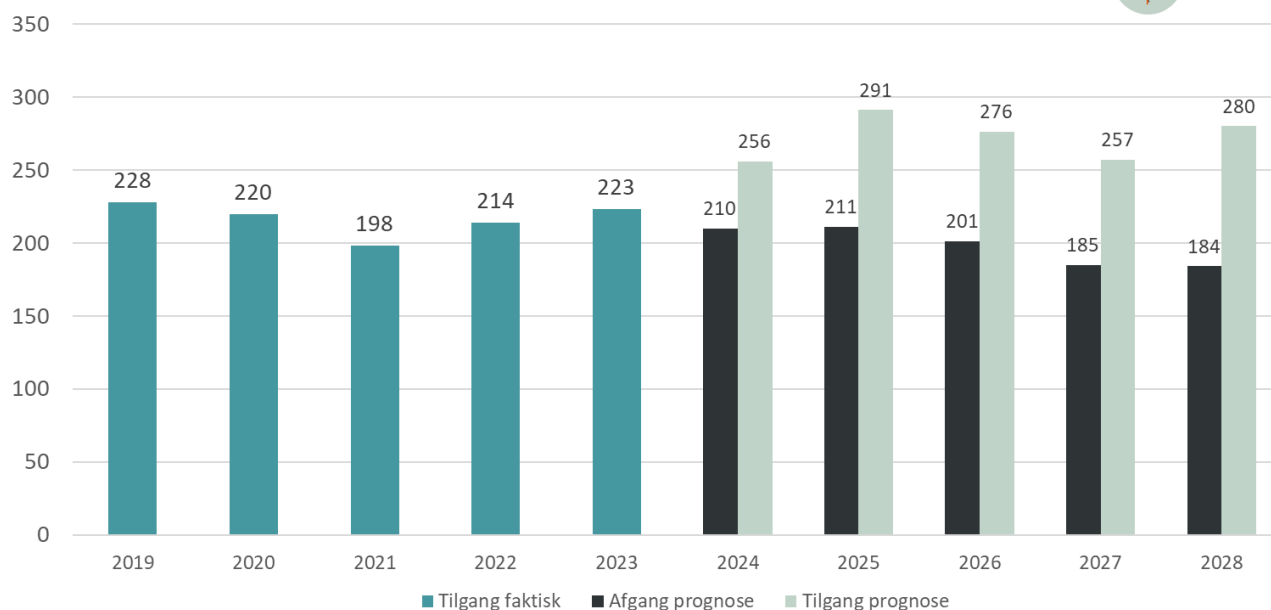
Udviklingen vender mod flere praktiserende læger i de kommende år

Med de kommende store årgange af færdiguddannede speciallæger i almen medicin vil tilgangen til faget blive større end afgang, og dermed vil det samlede antal speciallæger i almen medicin begynde at vokse.

Udviklingen vil medføre, at der i de kommende år kan tilføres flere praktiserende læger efter en årrække med stagnation, da antallet af nye praktiserende læger forventes at overstige antallet, som går på pension.

I 2024 forventes en tilgang på 46 praktiserende læger, mens stigningen i det kommende år i gennemsnit forventes at være knap 80 ekstra praktiserende læger om året. Dette baserer sig bl.a. på en antagelse om, at 92 pct. af almenmedicinerne vil arbejde i almen praksis, hvilket svarer til den nuværende andel.

Udvikling: tilgang og afgang af speciallæger i almen medicin

Kilder: Autorisationsregistret, Sundhedsstyrelsens dimensioneringsplaner & egne beregninger pba. medlemsdata

ⁱ Januar 2024, egne beregninger pba. yderregistret og sundhed.dk

ⁱⁱ Yderregistret og PLO's medlemsregister: 267.000 borgere er enten tilknyttet en regions- udbuds- eller §9 stk. 7-klinik (§ 9 stk. 7-klinikker er praksis, hvor ejerlægen virker i en anden praksis og i stedet ansætter læger, ofte i samarbejde med en koncern)

ⁱⁱⁱ Se PLO Analyse, Høj kontinuitet hos den danske familielæge fremmer patienternes sundhed, 2022:

https://www.laeger.dk/sites/default/files/plo_analyse_-_kontinuitet.pdf

^{iv} Danmarks statistik, Tabel: FRDK123, www.statistikbanken.dk

^v Se eksempelvis: Statens institut for folkesundhed, Sygdomsudviklingen i Danmark fremskrevet til 2030. KOL og type 2-diabetes, 2017, <https://sum.dk/Media/0/9/Fremskrivningsrapport.pdf> & Nationalt Videnscenter for demens, Forekomst af demens i Danmark, <https://videnscenterfordemens.dk/da/forekomst-af-demens-i-danmark>

---

^{vi} Sundhedsstyrelsen, 2023, Muligheder og forudsætninger for omstilling til det primære sundhedsvæsen – Oplæg til Sundhedsstrukturkommissionens sundhedstopmøde

^{vii} Sundhedsministeriet, Aftale om sundhedsreform, 2022, <https://sum.dk/nyheder/2022/maj/bred-aftale-om-sundhedsreformen>

^{viii} Regeringen, 2018, En læge tæt på dig - En plan for fremtidens almen praksis
https://regeringen.dk/media/5361/sum_almenpraksis_digital_version_lowres.pdf

^{ix} Sundheds- og ældreministeriet, 2022, Sundhedsreform

^x Sundhedsstyrelsen, 2023, Dimensioneringsplan 2024-2025 - Speciallægeuddannelsen